

รายงานผล

โครงการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ

JALT Task-Based Learning Special Interest Group

เรื่อง Task-Based Learning and Teaching in Asia 2018

ณ Ryukoku University, เมืองเกียวโต, ประเทศญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ 23-24 มิถุนายน 2561

โดย

รองศาสตราจารย์อัญญา สิทธิอำนวย

สาขาวิชาศิลปศาสตร์

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนมสธ.12 ปี

ประจำปีงบประมาณ 2561

1. เนื้อหาสาระที่ได้จากการดำเนินโครงการ

Plenary session

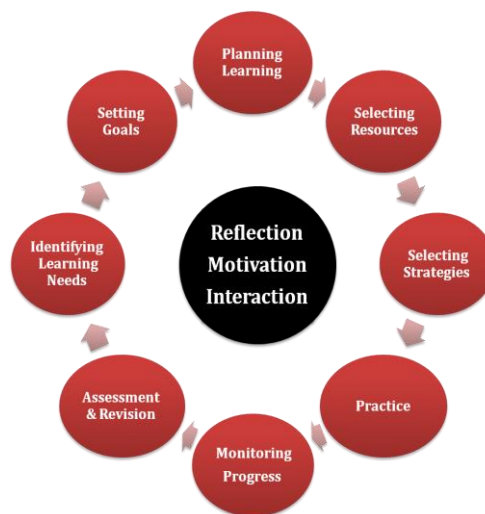
Task-based language learning and teaching: Beyond the classroom

(Hayo Reinders)

งานวิจัยและการสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาในชั้นเรียนรูปแบบเดิมๆ แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนไม่สามารถนำทักษะทางด้านภาษาไปใช้ได้อย่างที่ควรจะเป็น แม้ว่าจะใช้เวลาเรียนในระบบมายาวนาน ผลสำรวจระบุว่า 758 ล้านคนในวัยผู้ใหญ่ซึ่งรวมถึงประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีจำนวน 115 ล้านคน ไม่สามารถอ่านและเขียนประโยคง่าย ๆ ได้ ประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมายให้คนอ่านออกเขียนได้ถึงร้อยละ 50 ภายในปีพ.ศ. 2558 (Unesco institute for lifelong learning report, 2015, หน้า 147) นอกจากนี้ ผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปีจำนวนร้อยละ 59 ระบุในผลสำรวจชิ้นหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า พวกเขาพัฒนาทักษะส่วนใหญ่ที่ใช้ในงานปัจจุบันนอกสถานศึกษา

ผู้บรรยายมีความเชื่อว่า การใช้กิจกรรมเป็นหลักในการเรียนการสอนซึ่งมุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริง และผลที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงจะช่วยเตรียมความพร้อมและส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ นอกเหนือจากในชั้นเรียน (learning beyond the classroom – LBC) ดังนั้น การบรรยายนี้จึงมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- การฝึกฝนในชั้นเรียน การศึกษาของครูผู้สอน และตำราเรียนในปัจจุบันซึ่งไม่ได้เน้นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้นอกเหนือไปจากสภาพแวดล้อมที่เป็นทางการ มีแบบแผน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด
- ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้กิจกรรมเป็นหลักในการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกเหนือจากในชั้นเรียน และการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและควบคุมด้วยตนเอง ทั้งนี้ LBC สามารถนำมาสร้างกรอบความคิดเพื่อใช้ประเมินกิจกรรมว่ามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนได้มากขึ้นอย่างไร
- การปรับใช้กิจกรรมและพัฒนากิจกรรมแบบใหม่ ๆ โดยอาศัยความรู้จากพัฒนาการทางการศึกษาโดยทั่วไปและเน้นทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

(Reinders, 2011)

มิติของการเรียนรู้ นอกเหนือจากในชั้นเรียนอาจพิจารณา 4 องค์ประกอบดังนี้

- LOCATION การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ไหนและเมื่อไร (นอกชั้นเรียน หลังเลิกเรียน กิจกรรมพิเศษ เรียนด้วยตนเอง นอกโรงเรียน และเรียนทางไกล)
- FORMALITY รูปแบบการเรียนเชื่อมโยงกับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือโครงสร้างของสถาบันการศึกษาเพียงใด (ไม่เป็นทางการ นอกกระบบ หรือตามธรรมชาติ)
- PEDAGOGY การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับหลักและวิธีการสอนเพียงใด (ไม่มีการสอนหรือสอนตนเอง)
- CONTROL ผู้เรียนมีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนมากน้อยเพียงใด (ควบคุมตนเอง อิสระ หรือตั้งกฎเกณฑ์ด้วยตนเอง)

“นิเวศวิทยาของการเรียนรู้” (learning ecology) ในทัศนะของผู้บรรยายจึงควรมีทั้งการเรียนในชั้น

เรียนและนอกเหนือจากชั้นเรียน กิจกรรมที่ทำในชั้นเรียนควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมและเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนนอกเหนือจากชั้นเรียนโดยมีส่วนร่วมที่ซับซ้อนกันอยู่ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุน โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในสถานการณ์จริงนอกชั้นเรียน

หลักการทางด้านเจตคติสำหรับการเรียนรู้ นอกเหนือจากในชั้นเรียนมี 2 ประการคือ เพิ่มการเข้าไปข้องเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงและลด ‘ตัวกรองทางด้านอารมณ์’ (affective filter) กล่าวคือให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาที่เจ้าของภาษาใช้อยู่ในชีวิตประจำวันโดยสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เป็นมิตรบนพื้นฐานที่ว่า ผู้เรียนจะเปิดรับและใช้ภาษาได้ดีก็ต่อเมื่อมีความรู้สึกว่าจะสามารถผิดพลาดและลองเสี่ยงดูได้ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนสร้างตัวกรองที่เป็นผลมาจากตัวแปรทางด้านอารมณ์ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจ และความเครียด สิ่งเหล่านี้ถือเป็นอุปสรรคขัดขวางการรับรู้ทางภาษา (language acquisition)

Parallel sessions

What task characteristics stimulate situated L2 WTC in novice EFL learners? (Junko Toyoda)

ผู้บรรยายได้นำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของกิจกรรมที่มีผลต่อความสมัครใจในการสื่อสาร (willingness to communicate – WTC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจดูว่าการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นหลัก (task-based learning – TBL) ลักษณะใดที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะสื่อสารของผู้เรียน ทั้งแง่บวกและลบ ในกรณีที่ต้องฝึกฝนภาษาที่สอง และเพื่อเสนอแนะให้จัดกิจกรรมลักษณะใดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเต็มใจที่จะสื่อสารในภาษาที่สองได้มากที่สุด

ผู้วิจัยได้วางแผนการจัดกิจกรรม 5 บทเรียนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะการสัมภาษณ์ซึ่งกันและกันและรายงานสรุป โดยทดลองใช้ในชั้นเรียน 4 ชั้นเรียนที่มีเด็กนักเรียนจำนวน 135 คน พร้อมทั้งถ่ายวิดีโอไว้ด้วย หลังจากนั้น 3 วัน จึงดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 7 คน คนละ 30 นาที ในขณะที่ให้ชมวิดีโอการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่ถ่ายทำเก็บไว้

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อความสมัครใจในการสื่อสารของผู้เรียนภาษาที่สอง ทั้งในแง่บวกและลบมีทั้งหมด 6 ประการดังนี้

ปัจจัยแวดล้อม	+	-
คู่สนทนา	- คู่สนทนาที่เลือกด้วยตนเอง - ผู้เรียนที่ตั้งใจทำกิจกรรมและพยายามใช้วิธีการเจรจาให้เข้าใจความหมาย (negotiation of meaning – NFM เช่น การตั้งคำถาม, การยืนยัน, การเรียบเรียงคำพูดใหม่, การใช้ท่าทางประกอบ, การสบสายตา) - ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถด้านภาษาทัดเทียมกันซึ่งช่วยลดความวิตกกังวลและเพิ่มความมั่นใจ - คู่สนทนาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อให้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นไปด้วยความเพลิดเพลิน	- ในกรณีของผู้เรียนใหม่ คู่สนทนาที่ใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วทำให้ขาดความมั่นใจและเกิดความกังวลมากขึ้นจนไม่ค่อยเต็มใจที่จะสื่อสาร เนื่องจากไม่เข้าใจคู่สนทนาที่พูดเร็วและคล่อง - ในกรณีของผู้เรียนที่มีระดับความสามารถสูง คู่สนทนาที่เป็นผู้เรียนใหม่และมีทักษะการฟังต่ำ อีกทั้งไม่ค่อยตั้งใจทำกิจกรรมด้วยตนเอง แต่มักอาศัยการลอกความคิดหรือประโยคของผู้อื่น ทำให้บั่นทอนความเต็มใจที่จะสนทนา เพราะกังวลว่าจะเกิดความล้มเหลวในการสื่อสาร อีกทั้งยังเกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่คู่สนทนาทำนั้นน่าเบื่อและไม่น่าสนใจ
ประเภทกิจกรรม	- กิจกรรมการเติมข้อมูลที่ขาดหายไปซึ่งผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิด ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างแท้จริง - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองคน - กิจกรรมกึ่งเปิด - เป้าหมายการสื่อสาร	- กิจกรรมแบบปิด/แบบฝึกหัดตามทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยเต็มใจ เพราะรู้สึกเหมือนถูกบังคับให้พูดประโยคที่กำหนดให้ (สำหรับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถสูง)
ข้อกำหนดกิจกรรม	- กิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้วิธีการเจรจาให้เข้าใจความหมาย (NFM) เพราะผู้เรียนชอบเติมข้อมูลในช่องว่างระหว่างที่พยายามอธิบายซ้ำแล้วซ้ำอีก - กิจกรรมที่ไม่ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานมากนัก (หัวข้อที่คุ้นเคย/เรื่องที่จินตนาการได้ง่าย/สิ่งที่คิดขึ้นมาเองได้)	- กิจกรรมซับซ้อนที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถมาก เช่น การสืบเสาะค้นหา กระบวนการที่ยุ่งยาก - กิจกรรมที่ต้องอาศัยความถูกต้องแม่นยำซึ่งเพิ่มความกังวลจนทำให้ไม่สมัครใจที่จะสื่อสาร - กิจกรรมที่ให้นำเสนอต่อหน้า

	- กิจกรรมที่มีเป้าหมายที่ต้องทำให้สำเร็จ	ผู้คนจำนวนมากซึ่งเพิ่มความกังวลจนทำให้ความสนใจที่จะสื่อสารลดน้อยถอยลง
หัวข้อกิจกรรม	- หัวข้อที่ตนเองมีความคุ้นเคย - หัวข้อส่วนตัวที่ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับคู่สนทนาผ่านการเติมข้อมูลในช่องว่างของทั้งสองฝ่าย - หัวข้อใดก็ตามที่ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็นของตนและน่าสนใจ (สำหรับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถสูง)	- หัวข้อที่ไม่คุ้นเคย - หัวข้อที่น่าสนใจ - หัวข้อที่ไม่เกี่ยวข้อง
ลำดับกิจกรรม	- การวางแผนการทำกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนมีการเตรียมตัวทั้งในเรื่องของภาษาและเนื้อหาสำหรับปฏิสัมพันธ์หลัก	-
การประเมินกิจกรรม	-	-

ข้อเสนอแนะสำหรับการสอนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการสื่อสารมีดังนี้คือ

- ควรกำหนดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์จากการสื่อสารในสถานการณ์จริง เช่น หาแหล่งท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในเมืองโอกินาวาให้ครูผู้ช่วย*โดยการสัมภาษณ์วางแผนจัดงานคริสต์มาสและเชิญแขกมาร่วมงาน อธิบายว่าอาหารกลางวันของโรงเรียนดีหรือไม่ดีเพราะเหตุใด
- หากเป็นผู้เรียนใหม่ที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเสริมสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร โดยให้กิจกรรมที่เขาสามารถทำได้หรือเป็นสิ่งท้าทาย กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าต้องทำอะไรจึงจะนำพาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในการมีปฏิสัมพันธ์ หรือช่วยเหลือสนับสนุนการทำกิจกรรมโดยให้ฝึกทำเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับ

Uniting intensive reading, writing, and speaking in a TBLT classroom (Adauto Vianna Diniz Filho)

หัวข้อเรื่องนี้เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผู้บรรยายได้นำเสนอกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อฝึกทั้งการอ่านและเขียนแบบเข้มซึ่งนำไปสู่การฝึกพูดในช่วงท้ายของการเรียนใน 1 ภาคการศึกษา โดยให้ผู้เข้าร่วมได้ทดลองทำกิจกรรมเสมือนเป็นนักศึกษา

*Assistant Language Teacher (ALT) เป็นเจ้าของภาษาที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้ช่วยสำหรับชั้นเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่ประเทศญี่ปุ่น

ผู้เรียนได้รับมอบหมายให้อ่านหนังสือคนละ 3 เล่มซึ่งเป็น graded readers (เช่น Pearson English Readers, Oxford Big Read, Macmillan Readers) โดยได้รับใบงาน 5 หน้าประกอบด้วย

1. รายชื่อหนังสือทั้งหมดที่ได้รับการคัดสรร (ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าชื่อหนังสือที่ได้รับ)
- 2.-4. รายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่มที่ต้องกรอกข้อมูล (ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ย่อเรื่องทั้ง 15 หน้า และคำถามปิดท้ายสองคำถามว่าด้วยสิ่งที่ชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับหนังสือ)
5. รายการคำศัพท์และความหมาย (จดคำศัพท์ใหม่ พร้อมทั้งหาความหมายเป็นการบ้าน)

กิจกรรมในวันแรกเริ่มด้วยให้กวาดสายตาหาคำศัพท์ใหม่และจดบันทึกในหน้า 5 ส่วนวันที่ 2-4 ผู้เรียนต้องสรุปเรื่องราวของหนังสือที่อ่านหน้าละ 1 ประโยค รวม 15 ประโยคและรวมเป็นย่อหน้าส่งหลังจากให้ผู้สอนตรวจแก้แล้ว (ในทางปฏิบัตินั้น ผู้สอนตรวจให้ได้แค่เล่ม 1 และ 2 ส่วนเล่ม 3 นั้น ผู้เรียนต้องเขียนเป็นย่อหน้าเอง โดยผู้สอนไม่มีเวลาตรวจให้แล้ว) ทั้งนี้ เรื่องย่อของหนังสือแต่ละเล่มอาจมีความยาวตั้งแต่ 15-25 ประโยคก็ได้

ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทั้งการอ่าน การเขียน ตลอดจนได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมาย ดังที่ Paul Nation ผู้เป็นปรมาจารย์ด้านการสอนคำศัพท์เคยกล่าวไว้ว่า การอ่านแบบเข้มข้นจะมีประโยชน์กับผู้เรียนมากกว่า แม้ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ยาก หากปราศจากผู้สอนช่วยชี้แนะ

Academic listening as task: Developing students' strategies for listening competence (James King and Lorna Haizelden)

การประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อนี้มุ่งสาธิตให้เห็นว่าผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้กลวิธีการฟังบรรยายทางวิชาการได้อย่างไร โดยอาศัยการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่พัฒนากระบวนการฟังและการควบคุม การเรียนของตน นอกจากนี้ ยังต้องการให้เห็นว่าจะช่วยลดภาระการฟังและจดบันทึกไปพร้อมๆกันได้อย่างไร

ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการฝึกทักษะการฟังที่ครอบคลุมการให้ความรู้ (knowledge generation) การให้ภาษา (language orientation) และการให้กลวิธีแบบอภิปัญญาที่จำเป็นต้องใช้ (metacognitive strategy orientation) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ก่อนการฟัง (pre-listening) ระหว่างการฟัง (while-listening) และหลังการฟัง (post-listening)

ตัวอย่างกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอน

ก่อนการฟัง

กิจกรรม	คำอธิบาย
การระดมสมอง	ผู้เรียนนึกถึงคำหรือวลีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่อง
แผนที่ความคิด	ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อเชื่อมความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องโดยใช้วิธีเขียน “แผนที่ความคิด” (mind-mapping)
การคาดการณ์	ผู้เรียนคาดเดาเนื้อหาของสิ่งที่จะฟังจากชื่อเรื่องหรือสไลด์

การถามคำถาม	ผู้เรียนตั้งคำถามที่เกิดจากหัวข้อเรื่องที่จะได้ฟัง
การสอนวงศัพท์	ผู้เรียนเรียนรู้ความหมายและระบบเสียงของคำที่ไม่คุ้นเคยจากเรื่องที่ฟัง
กลวิธีที่ใช้	ผู้เรียนหารือร่วมกันเกี่ยวกับทักษะและกลวิธีที่จำเป็นต้องใช้ในการทำกิจกรรมการฟัง

ระหว่างการฟัง

การฟังในจังหวะช้า	ผู้สอนให้ฟังการบรรยายที่เลือกมาบางช่วงและให้เวลาผู้เรียนปรึกษาและทำความเข้าใจเรื่องที่ฟัง โดยผู้สอนอาจเล่นซ้ำส่วนที่ยากในกรณีจำเป็น
การฟังแบบตัวต่อ	ผู้สอนทำให้ข้อมูลขาดหายไป โดยการให้ผู้เรียนต่างกลุ่มฟังเรื่องที่ต่างกัน และให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อทำกิจกรรมให้เสร็จสมบูรณ์
การลดระดับการเสริมความรู้	ในระหว่างที่การสอนดำเนินไป ผู้สอนค่อยๆลดระดับการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน จะสามารถใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นจริงตามสถานการณ์ที่ไม่มีผู้สอนคอยช่วย
การจดตามคำอ่าน	ผู้สอนอ่านข้อความที่ตัดตอนมาซึ่งมีแนวคิดสำคัญ แล้วให้ผู้เรียนเติมข้อมูลสนับสนุนใจความหลัก
การให้ผู้เรียนควบคุมการฟัง	ผู้เรียนเป็นฝ่ายควบคุมเครื่องบันทึกเสียงแทนครู โดยที่จะกดปุ่มหยุดชั่วคราว เล่นซ้ำ หรือปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้เมื่อต้องการ

หลังการฟัง

กิจกรรม	คำอธิบาย
ภาษาศาสตร์	ผู้เรียนใช้สคริปต์เพื่อระบุและเน้นภาษาที่เป็นประโยชน์ เช่น ภาษาที่ใช้เป็นเครื่องหมายเพื่อบอกทิศทางของเรื่องที่ฟัง
การจดบันทึกย่อ	ผู้เรียนเปรียบเทียบบันทึกย่อและหารือกันเกี่ยวกับกลวิธีการจดบันทึกย่อการบรรยายที่มีประสิทธิภาพต่อจากนั้นอาจทำงานร่วมกันเพื่อเขียนบันทึกย่อขึ้นมาหนึ่งชุด
การปรึกษาหารือ	ผู้เรียนหารือกันและแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับข้อมูลจากเรื่องนั้น ๆ

บทบาทสมมติ	จากเรื่องที่บันทึกไว้หลายมุมมอง ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติจากมุมมองใดมุมมองหนึ่ง
การนำเสนอ	ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับแง่มุมที่หลากหลายของเนื้อหาในเรื่องที่ฟัง
การบันทึกกลวิธีแบบอภิปัญญา	ผู้เรียนจดบันทึกกลวิธีที่ใช้ตลอดการเรียนวิชานี้ ซึ่งครอบคลุมกลวิธีที่ได้ผลมากที่สุดและน้อยที่สุดและจุดแข็งและจุดอ่อนส่วนตัว
การปรึกษาหารือแบบอภิปัญญา	ผู้เรียนหารือกันว่ากลวิธีการฟังแบบใดใช้ได้ผลดีที่สุดกับแต่ละคน และจุดแข็งและจุดอ่อนที่ตนมองเห็นคือเรื่องใด

ทั้งนี้ ผู้เรียนจะได้รับเอกสารที่บันทึกกลวิธีการฟังที่ใช้สำหรับแต่ละหัวข้อเรื่องที่ฟัง เพื่อใช้ทบทวนและบันทึกความเห็นว่าการใช้วิธีต่าง ๆ นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เช่น การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การระบุนามวลี ความเข้าใจลำดับของการบรรยาย ความเข้าใจข้อโต้แย้งหลัก การจดบันทึกโดยใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น

อนึ่ง ผู้บรรยายได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทดลองใช้กลวิธีแบบอภิปัญญาเพื่อจดบันทึกสองครั้ง โดยครั้งแรกเป็นการบันทึกเพื่อสรุปย่อเกี่ยวกับเรื่อง “Build in Metacognition” โดยมีข้อมูลให้เต็ม ส่วนครั้งที่สอง เป็นการจดบันทึกย่อขณะที่ฟังเรื่อง “Slow-Motion Listening” เพื่อนำมาเรียบเรียงเขียนเป็นย่อหน้า

The Effects of different learning conditions on vocabulary knowledge (Mutsumi Kawakami)

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

- นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ปี 1 ที่เรียนวิชาบังคับคือ การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ

การจดจำคำศัพท์ (vocabulary retention)

- จดจำได้เพียง 1-5 คำจากบทอ่านที่มีความยาว 1,000 – 7,000 คำ

การรับรู้คำศัพท์ (vocabulary acquisition)

- เน้นที่รูป
- พยายามใช้ในประโยค
- เพิ่มโอกาสในการพบคำศัพท์นั้นๆ

ลักษณะของกิจกรรมที่ใช้

- Cloze task (Gap-filling) – ผู้เรียนเลือกคำศัพท์ที่สอดคล้องกับความรู้ที่มีมาเติมในช่องว่าง จัดเป็นทักษะการรับสาร (receptive skill)
- Dictogloss* - ผู้เรียนสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ได้ยิน/เรียนรู้ ต้องอาศัยทักษะการส่งสาร (productive skill)

Dictogloss

- ให้นักศึกษาเรียนรู้ความหมายของคำเป้าหมาย
- ผู้สอนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ฟัง ขณะที่นักศึกษาจดบันทึกคำสำคัญ เพื่อนำมาเรียบเรียงขึ้นใหม่
- นักศึกษาอ่านสิ่งที่เขียนให้ฟัง
- เปรียบเทียบสิ่งที่เขียนนั้นกับเรื่องที่คุณสอนอ่าน

สรุปผลการวิจัย

- Dictogloss ช่วยให้เรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและจดจำได้นานกว่า cloze/gap-filling
- ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษน้อยควรได้รับความช่วยเหลือและสามารถหาแหล่งอ้างอิง เพื่อช่วยในการเรียนรู้ศัพท์

Mr. Bean teaches you English: Applying the Dictowatch method to a three-phase TBL lesson (Andrew White)

ผู้บรรยายนำเสนอวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นหลักที่เรียกว่า “dictowatch” ซึ่งมีรากฐานมาจาก dictogloss แต่เป็นการให้ชมวิดีโอ แทนการอ่านให้ฟัง โดยมีลำดับการทำกิจกรรม 3 ขั้นตอนดังนี้

Pre-task stage

- บอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและผลลัพธ์ เช่น เรียนรู้การใช้ present simple, present continuous, action verbs
- เกริ่นนำเกี่ยวกับหัวข้อที่เลือกหรือนำเข้าสู่เรื่องที่กำหนด เช่น อาจตั้งคำถามว่า เคยทำหรือรับประทานแซนด์วิชหรือไม่ ชอบแบบไหน
- ให้คำศัพท์และสำนวนที่เป็นประโยชน์ในการบรรยาย
- ยกตัวอย่าง เช่น เลือกผู้เรียนมาสาธิต 1 คู่

Task stage

- จับคู่ทำกิจกรรม โดยผู้เรียนสลับกันดูคลิปวิดีโอที่กำหนด ซึ่งในที่นี้คือ Mr. Bean making a sandwich <https://www.youtube.com/watch?v=bS1ePEZZCDY>
- บรรยายสิ่งที่เห็น กล่าวคือ คนหนึ่งบรรยายการกระทำของ Mr. Bean ในขณะที่อีกคนที่หันหลังให้จดบันทึกซึ่งอาจเป็นคำหรือข้อความที่ไม่ใช่ประโยค หลังจากรับชมไปครึ่งเรื่อง ให้สลับบทบาทกัน (ผู้สอนอาจจำกัดเวลาและจำนวนคำ อีกทั้งอาจให้ความช่วยเหลือได้)
- เขียนเล่าเรื่องราวให้สมบูรณ์ โดยอาศัยสิ่งที่จดบันทึกและความจำของตน
ทั้งนี้ ผู้เรียนควรวางแผนให้ดูว่าจะใช้กลวิธีใดในการทำกิจกรรมให้สำเร็จ

Post-task stage

- เปรียบเทียบสิ่งที่เขียนกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข โดยการพูดคุยปรึกษาหารือ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจใช้ภาษาแม่ของตน
- รายงานหน้าชั้นเรียน

* Dictogloss is a classroom dictation activity where learners are required to reconstruct a short text by listening and noting down key words, which are then used as a base for reconstruction. (From: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/dictogloss>)

ทั้งนี้ ผู้สอนให้ผลย้อนกลับ (feedback) ในตอนท้าย กิจกรรมลักษณะนี้เน้นความพยายามในการสื่อความหมาย ช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน อีกทั้งเกิดแรงจูงใจและความกล้าในการใช้ภาษา เนื่องจากสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จ แม้ว่าอาจมีทักษะภาษาอังกฤษน้อย นอกจากนี้ ผู้เรียนยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น มารยาททางสังคม (social etiquette) นอกเหนือจากประเด็นทางภาษา

Social networking approach brings students together: Case study at an intercultural food festival (Sachie Banks)

คุณลักษณะของกิจกรรมที่ดี

- เป็นของแท้
- มีความหมาย
- มีเป้าหมายชี้เฉพาะ
- เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ

วัตถุประสงค์

- ศึกษาว่านักศึกษาชาวญี่ปุ่นพยายามที่จะสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักศึกษาชาวอเมริกันอย่างไรในการร่วมกันทำอาหารในเทศกาลอาหาร
- กิจกรรม การทำทาโกยากิ (takoyaki) และทาโก (taco)
- นักศึกษาชาวญี่ปุ่นทำทาโกยากิ ส่วนนักศึกษาชาวอเมริกันทำทาโก โดยให้จัดทำโปสเตอร์และอธิบายวิธีการทำ

ผลการวิจัย

- นักศึกษาชาวญี่ปุ่นสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียนมาใช้ในสถานการณ์จริงได้
- นักศึกษาชาวญี่ปุ่นตระหนักว่าความรู้ภาษาอังกฤษระดับต้นของตนทำให้เพื่อนชาวอเมริกันเข้าใจได้มากน้อยเพียงใดและควรปรับเปลี่ยนวิธีการ เมื่อพบอุปสรรคในการสื่อสารอย่างไร เช่น ใช้โทรศัพท์หารูปหรืออื่นๆ เพื่อให้อีกฝ่ายเข้าใจ

ทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าใจกันได้ในระดับหนึ่ง แม้จะมีปัญหาในการสื่อสาร แต่อย่างน้อยได้พูดคุยเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากนักศึกษาชาวญี่ปุ่นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อนักศึกษาชาวอเมริกันในประเด็นต่าง ๆ

Realization of American students (เรื่องที่เพิ่งเรียนรู้เกี่ยวกับนักศึกษาชาวอเมริกัน)

“I was surprised to know that they’ve never seen octopus.”

Diversity of Americans (ความหลากหลายของนักศึกษาชาวอเมริกัน)

“Some American students are shy and quiet just like me.”

Implementing task-based language teaching in a Thai second language classroom (Jintana Kurosawa)

ข้อสังเกตจากห้องเรียนการสอนภาษาไทย

- ไม่มีการฝึกฝนเป็นคู่หรือกลุ่ม
- เน้นการออกเสียงให้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากที่สุด (ซึ่งผู้นำเสนอบทความเห็นว่าไม่จำเป็น ทำให้ใช้เวลามาก)

วัตถุประสงค์

- ศึกษาว่าจะสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในโรงเรียนสอนภาษา โดยใช้วิธีการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็นหลักได้อย่างไร
- ศึกษามุมมองที่ผู้เรียนมีต่อวิธีการนี้

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

Participant's pseudonym	Gender	Age	Qualification	Have a Thai spouse	Speak Thai every day with spouse
Adrian	Male	35-40	PhD in Chemistry	yes	No
Rob	Male	50-55	Master of Engineering and MBA	yes	No
Jack	male	50-55	Bachelor Degree in IT	No	N/A
Philip	male	40-45	Bachelor of Science with Honours in Entomology	yes	Yes But only with help to insert words or phrases in conversation which helps to slowly improve vocabulary but not grammar or speaking.
Patrick	male	40-45	Completed apprenticeship with the company where he was working	yes	No
Gayle	female	55-60	Graduate Diploma in Special Education	no	N/A

วิธีการวิจัย

1. ออกแบบบทเรียน 29 บทที่มีหัวข้อที่หลากหลายเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น การท่องเที่ยว การซื้อของ ประเพณีและเทศกาล เป็นต้น

2. ลำดับการสอน

- แนะนำหัวข้อและกิจกรรม
- เตรียมการและวางแผนการสอน
- รายงานผล โดยใช้แบบประเมิน
- วิเคราะห์ภาษาที่ใช้

หัวข้อของการสอน

Topic no.	Topic title	Data collection stage	tasks
1	Holiday at Koh Chang	1 and 2	Stage 1: to talk about activities at Koh Chang Stage2: to rent a motorcycle to go around Koh Chang
2	Twin towns on the Gulf of Thailand	1 and 2	Stage 1: to talk to your friend about a trip to the twin towns Stage2: to ask a tour operator for suggestions for a trip to visit the twin towns
3	Shopping at Chatuchak Market	2	To buy and bargain for something
4	Subscribing to a Thai Travel Magazine	2	To subscribe a Thai travel magazine Presentation of a trip to Thailand (open task)
5	Nongkhai and Bangfai Phaya Nark (the Naga Fireballs)	3	To talk about the fireballs at Nongkhai
6	Thai Culture and Food Fair	3	Individual projects (real life situation - open task) To discuss the Thai Culture and Food Fair
7	Climate in Thailand	3	To talk about climate in Thailand
8	My family	3	To interview classmates about their family
9	Buddhism, Temple and Thai Way of Life	3	To discuss highlights of the Emerald Buddha Temple in Thailand

กิจกรรม

- ฟังบทสนทนาภาษาไทยและจับคู่เพื่อฝึกฝน
- สัมผัสสมาชิกนิตยสารท่องเที่ยวไทย
- ฝึกพูดนอกชั้นเรียนในสถานการณ์จริง

ผู้เรียนมีความเห็นว่าการสัมผัสสมาชิกนิตยสารเป็นกิจกรรมที่ยาก เนื่องจากต้องใช้โครงสร้างประโยคซับซ้อนและศัพท์เฉพาะ ส่วนการฝึกพูดในสถานการณ์จริงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ แม้จะยากก็ตาม

อนึ่ง ผู้บรรยายได้กล่าวเพิ่มเติมว่า งานวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศที่โรงเรียนสอนภาษา โดยเลือกใช้เอกสารประกอบการสอนแบบเดิมและนำแนวคิดการจัดหลักสูตรที่ผู้บรรยายเสนอไปใช้สอนแทน

2. ประโยชน์ที่ได้รับตามที่ระบุไว้ในโครงการ

- 2.1 ตอบสนองต่อแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยและการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะทางวิชาการในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- 2.3 นำความรู้มาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในชุดวิชาออนไลน์ที่รับผิดชอบ
- 2.4 จัดกิจกรรมการจัดการความรู้ของสาขาวิชา เพื่อเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการแก่คณาจารย์และบุคลากร

3. ข้อเสนอแนะ

- 3.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการผลิตเนื้อหาชุดวิชาภาษาอังกฤษ ผู้รับผิดชอบควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยควรปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมเป็นระยะๆ ให้เหมาะสม
- 3.2 มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และติดตามความก้าวหน้าในวงวิชาการของตนทั้งในประเทศและต่างประเทศเช่นนี้ต่อไป
- 3.3 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษออนไลน์ โดยเน้นการทำกิจกรรมเป็นหลักดังที่แขนงวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 นั้น จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรหลายด้านทั้งบุคลากรและสื่อการสอนต่างๆ และการดำเนินการดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นภาระงานที่ใช้เวลาและแรงกายแรงใจมาก มหาวิทยาลัยจึงควรหาวิธีการจัดสรรอัตรากำลังอาจารย์ภาษาอังกฤษให้ล่วงหน้า โดยไม่ต้องรอการเกษียณอายุ เพื่อให้มาเรียนรู้งานที่มีลักษณะเฉพาะ ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับระเบียบเรื่องอาจารย์ช่วยสอน (teaching assistant) ที่จะมาช่วยงานการเรียนการสอนออนไลน์ของแขนงวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาศิลปศาสตร์โดยด่วน ก่อนที่บุคลากรที่มีอยู่จะไม่สามารถรับภาระงานที่เกินกำลังได้อีกต่อไป